

PRZEWODNIK DLA CEGLARZY

wychodzi 10 i 25 każdego miesiąca,
(dalszy ciąg „Przeglądu ceramicznego“).

Przedpłata roczna:

10 Kor. = 5 rsr. = 10 mk. = 12 fr.
Prenumeraty mniejszej jak roczna
nie przyjmuje się.

Zeszyt pojedynczy 50 hal.

Redaktor: Inżynier **Karol Rolle.**

Wydawcy: Wład Poturański i inż. Karol Rolle.

Adres Administracji i Redakcyi:

Podgórze, św. Floryana 5.

Cena ogłoszeń wynosi:

za cm.² 6 hal., Cała strona 20 k.,
 $\frac{1}{2}$ strony 12 k., $\frac{1}{4}$ str. 7 k., $\frac{1}{8}$ str.
4 k., przy 6-krotnem powtórzeniu
10%, 12-krotnem 15%, 18-krotnem
20%, 24-krotnem 25% opustu.

Treść pisma.

Wiadomości z zakresu
wyrobu

cegieł, drenów, dachówek,
wyrobów ogniotrwałych,
i kamionkowych,

kafla, porcelany

i wszelkich przedmiotów

z gliny, cementu, wapna,
gipsu, betonu, szkła, ce-
gieł piaskowych, sztucz-
nych mas i t. p.

Treść Nru 12: Cegielnie w Galicyi. — Patento-
wany tor przenośny systemu „Merrela“. —
Wpływ kurzu cementowego na zdrowie robo-
tników. — Skład chemiczny wapniaka z Por-
chowy. — Sprawozdania z literatury technicz-
nej. — Kronika. — Ogłoszenia.

Cegielnie w Galicyi.

Stosownie do zapowiedzi, rozpoczyna-
my w tym n-rze spis cegielni, fabryk dachó-
wek i drenów w Galicyi. Spis ten pragnę-
liśmy uczynić jaknajdokładniejszym, że
jednak się to niestało, winą w tem odno-
śnych przemysłowców, którzy na dwu-
krotne zaproszenie nie odpowiedzie-
li, żadnych wyjaśnień co do swych zakła-
dów przemysłowych nie dali.

Jeszcze raz się zwracamy z prośbą do
naszych czytelników, by uwagi swoje o tym
spisie raczyli nam przysłać, a my wszelkie
poprawki zaraz poczynimy.

Wątpliwe dane oznaczyliśmy znakiem
zapytania.

Obok nazwy miejscowości podajemy za-
wsze nazwę powiatu albo ostatnią pocztę.

Redakcyja.

1. Andrychów (pow. Wadowice)

1. Kretschmar W. (?)

Cegielnia.

2. Skorupa W. (?)

Cegielnia.

3. Thieraeger A.

Cegielnia.

2. Baligród (pow. Lisko)

4. Grossinger L. i Chr.

Cegielnia.

3. Baranów (pow. Tarnobrzeg)

5. Obszar dworski
Cegielnia.
4. Barszczowice
 6. Kaliniewicz Michał
Cegielnia.
5. Barwałd górny (pow. Wadowice)
 7. Franciszek Stupnicki
Cegielnia.
6. Bąkowice koło Chyrowa (pow. Stary Sambor)
 8. O. O. Jezuici
Cegielnia z ruchem maszynowym, piec kręgowy.
7. Bełż
 9. Miasto
Cegielnia.
8. Besko
 10. Gniewosz Antoni
Cegielnia.
9. Biała
 11. Rost Emanuel, budowniczy
Cegielnia.
10. Biała (pow. Czortków)
 12. Brennholz Markus
Cegielnia.
11. Biecz (pow. Gorlice)
 13. Stein Abraham
Cegielnia.
 - 13 a) Stein Taube
Cegielnia.
 14. Sueskind Pinkus
Cegielnia.
12. Biegonice poczta Nowy Sącz dworzec
 15. Kwiecińscy Bracia
Fabryka parowa dachówek,
dren i cegieł.
Piec kręgowy.
Dyrektor: Inżynier Hryniuk Stf.
13. Bieńkowa Wisznia (pow. Rudki)
 16. Fredro Andrzej
Cegielnia
14. Biezdziatka k. Kołaczyc (pow. Jasło)
 17. Romer hr. Stanisław
Obecnie w dzierżawie; dzierżawca ?
Wyrób cegieł, drenów i dachówek.
15. Bircza
 18. Himmelstein Meilech
Cegielnia.
 19. Kowalski
Cegielnia.
 20. Schnell Mojżesz
Cegielnia.

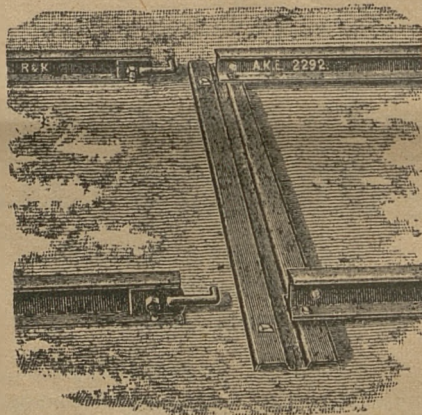
(C. d. n.)

Patentowany tor przenośny systemu „Merrela“.*)

Poniższych uwag kilka poświęcamy nowemu wynalazkowi na polu fabrykacji przenośnych kolejek wąskotorowych, który przy swych niepospolitych zaletach przyczynić się może w wielkim stopniu do rozpowszechnienia tego środka przewozowego.

Chodzi tu mianowicie o nader proste i praktyczne łączenie szyn zapomocą zamknięcia, składającego się tylko z haka i gwoździa ustalającego (Arretiernagel).

Rycina 2. przedstawia zastosowanie tego systemu na podkładach stalowych. Jak widać z ryciny, jeden koniec szyn przenośnej ramy opiera się na stykowym podkładzie, drugi ich koniec natomiast zupełnie jest wolnym. Na wolnej części stykowego podkładu, na której opierać się mają szyny następnej przylegającej ramy, znajdują się gwoździe ustalające, przytwierdzone do stalowych podkładów

Ryc. 2. „System Merrela“ tor przed połączeniem (na podkładach stalowych).

w formie śrub, bądź też znitowane, do podkładów zaś drewnianych gwoździe te wprost się wbija. Dla każdej stopy szyny wystarcza jeden taki gwoździe, służący do ustalenia szyny.

Końce szyn, spoczywające na podkładach stykowych, zaopatrzone są w odpowiednie otwory, w które wchodzi haki, przytwierdzone do szyjek szyn ramy następnej.

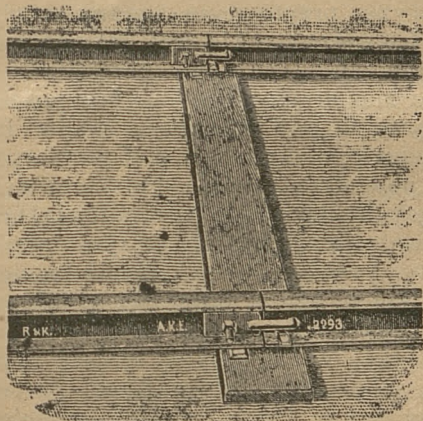
Połączenie zaś na drewnianych podkładach uwidocznia rycina 3.

Układanie i łączenie ram torowych, przed-

*) Patent austr. zgłoszony. Patent węg. l. 24.505.

stawione na ryc. 4. skutecznia się w sposób następujący:

Po ułożeniu pierwszej ramy unosi się w górę drugą, mającą z tamtą być połączoną i haki, znajdujące się na wolnych końcach

Ryc. 3. „System Merrela“ tor połączony (na podkładach drewnianych).

też wsuwa się z boku do otworów w szynach ramy leżącej. Po zamknięciu haków spuszcza się ramę, przyczem stopy szyn układają się tuż obok gwoździa ustalającego i teraz dopiero okazuje się właściwy cel tych gwoździ, które znajdując się bezpośrednio przy stopie szyny, nie pozwalają ramie w bok się usunąć. Gwoździe te w ten sposób są skontrolowane, że główki ich nie przewyższają poziomu stopy szyny, tak, że ramy bez żadnej przeszkody przy przenoszeniu lub rozbieganiu toru można podnosić, celem ich rozłączenia.

Układanie dalszej ilości potrzebnych ram odbywa się w ten sam sposób, zatem bez

nadmiernych wysiłków i w stosunkowo krótkim czasie ułożyć można cały szlak.

Poznawszy szczegóły tego systemu, łatwo będzie uznać słusność poniższych wywodów, wyliczających jego zalety w porównaniu z innymi systemami.

Powszechnie dotychczas w użyciu będące połączenia stykowe szyn (Stossverbindungen) bywają skutecznie zapomocą lasz lub bucików, których najważniejszą częścią składową jest śruba, lub wreszcie zapomocą haków systemu Dolberga.

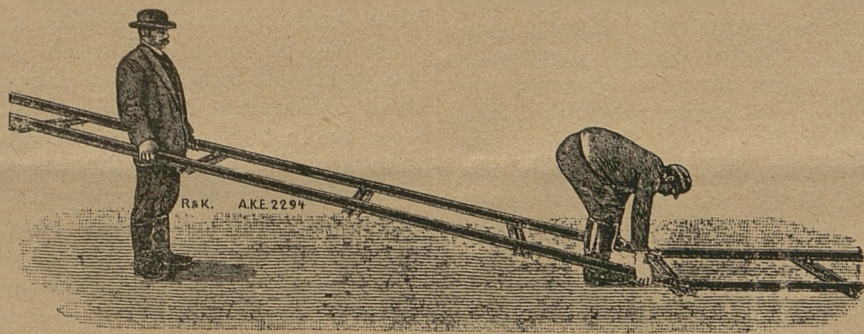
Łączenie zapomocą śrub okazało się nie wszędzie wystarczającym, można je tylko tam z korzyścią zastosować, gdzie nie zachodzi potrzeba częstego przenoszenia toru, gdyż po pierwsze, utwierdzanie i usuwanie odnośnych śrub sprawia wiele trudności, powtórę stają się one także przyczyną częstych przerw w ruchu, gdy zepsutej lub zgubionej śruby, natychmiast inną zastąpić nie można. — Wreszcie śruby, te mogą się rozluźnić, skutkiem czego końce szyn wyginają się pod ciężarem toczących się po nich kół wozów.

Łączenie zaś zapomocą haków systemu Dolberga ma tę niedogodność, że na pochyłościach haki wyginając się, powiększają zbyt odstęp między szynami, co często staje się przyczyną wykolejeń, a także pośrednio powodem ztąd powstałych nieszczęśliwych wypadków, przerw ruchu, uszkodzeń parku wozowego, nawierzchni toru itp.

Natomiast użycie systemu „Merrela“ zapobiega wszystkim powyższym niedogodnościom, ponieważ

a) nader pojedyncza konstrukcja umożliwia szybkie łączenie i odłączanie ram,

b) wyginanie zamknięć jest wprost wykluczone, przez co usunięte jest niebezpieczeństwo wykolejeń, możliwość uszkodzeń itp.

Ryc. 4. Układanie toru „Merrela“.

c) wysunięciom bocznym przeszkadza gwałdz ustalający,

d) zboczenia ram torowych nie są w żadnym kierunku możliwe, gdyż łączność pojedynczych ram między sobą silną jest i pewną,

e) pewną rękojmnią trwałości tego systemu jest wspomniana pojedyncza konstrukcja zamknięcia stykowego.

Wskazaniem byłoby przeto, aby gospodarstwa leśne, wiejskie, cegielnie oraz przedsiębiorstwa budowlane posługujące się kolejkami przenośnymi, poświęciły baczniejszą uwagę temu systemowi, zwłaszcza, że system ten jest pojedynczy, trwały, praktyczny i tani.

Wyłączne prawo wyrobu i sprzedaży przysługuje jedynie firmie *Roessemann i Kühnemann* (oddz. dla kolejek wąskotorowych *Artura Koppela*) w Pradze, Wiedniu i Budapeszcie, utrzymującej również biuro dla Galicyi i Bukowiny we Lwowie, ul. Chorążczyzny l. 17. (Dom naftowy).

— — —

Wpływ kurzu cementowego na zdrowie robotników.

Już dawno znanym jest fakt, że kurz jakimkolwiek on jest czy to węglowy w kopalniach węgla czy to mączny w młynach, wdychany przez robotników, osadza się w drogach oddechowych a głównie w płucach, skąd częściowo przy kaszlu zwłaszcza z rana wychodzi, częściowo z pęcherzyków i drobnych rurek płucnych przedostaje się do przestrzeni międzypęcherzykowych, tutaj niezmienniony gromadzi się w coraz to większych ilościach, ściśniona pęcherzyki płucne i zinniejsza coraz ich pojemność dla powietrza wdychanego. Takie więc płuca stają się coraz to mniej powietrznymi i w coraz to mniejszym stopniu czynią zadość celowi, do którego służą t. j. oddychaniu. Wynikiem tego stanu płuc są przewlekłe nieżyty (katar) oskrzelowe, częste napady duszności, które się z wiekiem coraz to częściej powtarzają, aż wreszcie czynią robotnika niezdolnym zupełnie do pracy. Natomiast nie ulega wątpliwości, że pył węglowy lub mączny jako taki, który w płucach nie ulega zmianie, bezpośrednio ani ciężkiej lub śmiertelnej choroby nie wywołuje.

Inaczej się rzecz ma z pyłem cementu. Wprawdzie nie miałem sposobności wyczytać gdziekolwiek o specjalnych skutkach pyłu cementu, atoli jako długoletni lekarz

powiatowej Kasy chorych w Podgórzu miałem częstą sposobność obserwowania robotników z tutejszej fabryki cementu i doszedłem do przekonania, że pewne stale u nich powtarzające się choroby należy przypisać bezpośredniemu lub pośredniemu działaniu kurzu cementowego. Pył ten wywołuje te same wyżej przytoczone zmiany w płucach jak pył węglowy. Ale pył cementowy stanowi mieszaninę różnych przetworów chemicznie złożonych. Trudno przypuścić, by te połączenia pod wpływem soków organizmu ludzkiego, krwi i t. d. i pod wpływem wody, powietrza w ciele ludzkim się zachodzących nie uległy rozkładowi. Dalej nie ulega wątpliwości, że przy tym rozkładzie cementu tworzą się połączenia mniej lub więcej żrące, które nadżerają tkanki powoli, stopniowo i na coraz to większej przestrzeni tak, że z czasem muszą wywołać zmiany chorobowe organizmu. Zmiany te widzimy już w jamie ust i na zębach. Tyle wypadków próchnienia zębów, zapalenia dziąseł i abscesów następowych na dziąsłach nie znalazłem u żadnych robotników, ile u robotników pracujących w młynach i magazynach fabryk cementu. Zmiany te należy przypisać najprawdopodobniej kwasowi siarkowemu, który pod wpływem śliny uwalnia się z cementu, a który aczkolwiek w minimalnej ilości, niszczy szkliwo zębów, wywołując próchnienie i wszystkie jego następstwa t. j. zapalenie i abscesy dziąseł. Dalej widziałem często u tego rodzaju robotników język grubym namulę obłożony, co także działaniu rozłożonego cementu na tkanki przypisać należy — a w następstwie tego niesmak w ustach, brak apetytu, zaburzenia w trawieniu a w dalszym ciągu złe ogólne odżywienie.

A teraz dochodzę do zmian chorobowych naważniejszych t. j. do zmian w płucach. Ze wszystkich wypadków zapaleń i gruźlicy płuc, które rocznie zachodzą w tutejszej powiatowej Kasie dla Chorych, przeszło połowa dotyczy się robotników fabryki cementu. Jeśli obliczymy, że ilość członków kasy wynosi około 2500 a ilość robotników fabryki cementu nie dochodzi 200, to taki stosunek chorób wyżej wymienionych jest tak uderzającym, że każdy musi pomyśleć czy tu wdychanie cementu nie gra roli?

Z wymienionych 200 robotników tylko — może $\frac{1}{3}$ część pracuje w ubikacjach pyłem cementu napelnionych, reszta jako robotnicy w kopalniach glinki, maszyniści, palacze

i t. d. nie wchodzą w rachubę. A przecie taki stosunek chorobowy jest uderzający i nikt już wątpić nie może, że winien tu cement wdychany do płuc.

Wprawdzie nauka udowodniła, że przyczyną tych chorób są bakterye, z których pewien rodzaj osiedliwszy się w płucach wywołuje zapalenie, inny gruźlicę.

Ale ta sama nauka podaje, że te bakterye są bardzo rozpowszechnione i że znachodząc je można w płucach zupełnie zdrowych i one tam nietylko choroby nie wywołują, ale same giną i ażeby chorobę wywołać mogły, musi istnieć skłonność t. j. płuca muszą być osłabione, by tem łatwiej mogły się stać łupem bakteryi. I tę skłonność, to osłabienie płuc zawdzięczają robotnicy działaniu żrącemu pyłu cementu na tkankę płuca. I dowód tego mamy też w tem, że prawie u wszystkich gruźlicą dotkniętych robotników fabryki cementu dzieciństwo wykluczyć można — i częstokroć ci wstępując do fabryki byli silni, zdrowi i wcale nie wzbudzali podejrzenia na gruźlicę. Jeśli jeszcze nadmienię, że i odżywienie naszych robotników nie jest dostatecznem, że niektórzy z nich są alkoholikami, to dziwić się nie będziemy, że tem łatwiej dostają gruźlicę. Ale dziwnem jest to, że prawie wszyscy robotnicy mieszkają daleko od fabryki po wsiach, że we wolnych od pracy chwilach oddychają powietrzem świeżem, a mimo to wypadki gruźlicy coraz to są częstsze.

Sądzę więc, że dostatecznie udowodniłem, jakie złe skutki wywołuje kurz cementu i jestem pewnym, że to nakłoni pp. fabrykantów, aby przez zaprowadzenie wentylacji i eshaustorów i zapobieganie w ten sposób, by robotnicy nie wdychiwali kurzu cementowego — ochronili ich od choroby i śmierci.

Dr. P. Kepler.

Skład chemiczny wapniaka z Porchowy.

Według analizy wykonanej przez profesora Politechniki wiedeńskiej Osera, wapniak pochodzący z Porchowy koło Buczacza, miejscowości nad Baryczką, dopływem Dniestru położonej, miał skład następujący:

a) nierozpuszczalnych części w kwasie solnym:	
ciał organicznych	0.35%
krzemionki (Si O_2)	8.96 „

tlenku wapniowego (Ca O) .	0.08 „
tl. żelazowego i glinowego ($\text{Al}_2 \text{O}_3 + \text{Fe}_2 \text{O}_3$)	0.53 „
tlenku manganowego (Mg O)	0.04 „
	9.96%

b) części rozpuszczalnych w kwasie solnym:

tlenku wapniowego (Ca O) .	48.11%
„ manganowego (MgO) .	0.86 „
„ manganowego (Mn O)	0.04 „
„ glinowego ($\text{Al}_2 \text{O}_3$) .	0.20 „
„ żelazowego ($\text{Fe}_2 \text{O}_3$)	1.52 „
„ sodowego i potasowego ($\text{Na}_2 \text{O} + \text{K}_2 \text{O}$)	0.63 „
bezwodnika fosforowego ($\text{P}_2 \text{O}_5$)	1.83 „
„ siarkowego (SO_3) .	0.14 „
wody ($\text{H}_2 \text{O}$)	0.57 „
bezwodnika węglowego (CO_2) .	36.01 „
fluoru	ślady
	89.91%

Sprawozdania z literatury technicznej.

Architekt. Rok IV. 1903, zeszyty 1—6. Jeżeliby kto przed pięcioma laty powiedział, że u nas może wychodzić pismo tego pokroju, co „Architekt“, uważalibyśmy go za marzyciela nie znającego naszych stosunków.

A jednakże stało się faktem, że w Krakowie od lat czterech wychodzi pismo traktujące o architekturze i przemyśle artystycznym o tak artystycznej formie, że człowiek zepsuty na podobnych wydawnictwach francuskich i niemieckich ze zdumieniem karty naszego „Architekty“ przerzuca.

Z całym uznaniem należy też być dla prof. Ekielskiego, redaktora tego pisma, za gorliwą i umiejętną pracę. „Architekt“ powinien też pozyskać bardzo szerokie koło czytelników, tembardziej, że „specyalność“ jego z natury rzeczy w swych zewnętrznych formach dostępną jest i umysłom laików.

„Architekt“ dał w 6-ciu n-rach tego rocznika aż 34 tablice, nadto rysunki w tekście. Niestety za mało mamy tu przemysłu artystycznego, ale i twórczość nasza w tym kierunku mało daje materiału dla naszych wydawnictw.

Jednakowoż skromną uwagę możemy skierować pod adresem Szanownej Redakcyi, że majolika kołomyjska mogłaby znaleźć w dziale przemysłu artystycznego, traktowanego w tem piśmie, pewien kącik, a reprodukcye

dziel tego przemysłu zapewne zajęłyby niejednego.

W roku zeszłym A. zaprowadził pewną zmianę w wewnętrznym układzie pisma, grupując w osobnym dodatku: „Wiadomości budowlane“ artykuły z zakresu budownictwa. Wiadomości te — w tym roku wyszły dwa poszyty — przynoszą cały szereg cennych artykułów w znacznej części traktujących o materiałach budowlanych. K. P.

„Przegląd górniczo-hutniczy“. P. Ciechanowski, jako wydawca i p. Grabiński jako redaktor, otrzymali w Królestwie pozwolenie na wydawnictwo nowego pisma pod tytułem podanym w nagłówku.

Wobec rozwoju górnictwa w Królestwie i Galicyi i znacznej liczby naszych rodaków zatrudnionych w górnictwie i hutnictwie w wielu kątach świata, nowe pismo powinno znaleźć jak najżyyczliwsze przyjęcie.

Kronika.

Wykopalisko. We wsi Bendyż powiatu Zamojskiego (Król. pol.) znaleziono na wiosnę b. r. kilka przedhistorycznych urn glinianych.

Wybory. Na urząd starszego cechu zdunów m. Warszawy wybrany został p. Jan Marszałkowski, na podstarszego p. August Henzel.

Czasop. techn. lwow. N. 12 str. 171 przynosi szczegółowe streszczenie (podpisane lit. Zz) Rollego „O kryciu ogniotrwałem“ i dyskusję nad tym odczytem jaka się w krak. Tow. techn. odbyła.

Dyrekcya Gazowni miejskiej

W KRAKOWIE

poleca Szanownej Publiczności znany z dobroci

KOKS GAZOWY

gruby do kuźni i osuszania, łamany na opał, z dostawą w workach plombowanych. Przy zamówieniach przynajmniej 1/4 wagonu (25 Metr. Centn.), **znaczny rabat.**

Smola gazowa

(TER)

do utrwalania drzewa, jako to: słupów parkanowych, wiązań mostowych, poręczy, dachów gątowych a także do zalewania szpar w bruku. 24—8

Ceny znacznie niższe. Wiadomość na zapytanie.

FABRYKA wyrobów betonowych Jana Rajcherta

Podgórze, ul. Kalwaryjska Nr. 28

wyrabia posadzki cementowe różnego rodzaju, rury, rynny, kamienie studzienne, kanały.

Ceny nader przystępne. — Zamówienia na prowincję uskutecznia natychmiast. 12—8

Plany i kosztorysy 23—10

na budowę pieców do wypalania cegieł, dachówek, kafli, wapna, gipsu i cementu wszelkich systemów.

Wykonywanie wszelkich budowli
Architekt Eugeniusz Ronka

w Podgórzu (Lwowska 14).

12—9 BIURO TECHNICZNE F. LORD, KRAKÓW

ul. Floryańska 55, Telefon 230.

Skład maszyn, narzędzi i artykułów technicznych dla wszelkich gałęzi przemysłu.

Instalacja elektrycznego oświetlenia i przeniesienia siły, plany, kosztorysy i projekty gratis.

Dostarcza: Maszyny parowe, kotły, motory gazowe i naftowe. Kamienie francuskie i krajowe. Walce porcelanowe i stalowe. Pompy i siłkawkki. Węże gumowe i parciane.

Skład i wyłączna sprzedaż oryginalnych rosyjskich oleismarowych firmy S. M. Schibaei & Co. — Oliwę maszynową, Tłuszcz Towota. Zastępstwo firmy F. Reddaway & Co. Ltd. dla pasów oryginalnych Reddaway. Pasy skórzane, parciane i gumowe. Paski do szycia i krupony. Płyty i liny gumowe i asbestowe. Przybory do maszyn (armatury) wszelkiego rodzaju, Liny parciane i druciane, Płótna i papier szmirglowy. Mażnice i oliwiarki wszelkiego rodzaju. Pokrowce nieprzemakalne. Wszelkie armatury dla urządzeń wodociagowych, łazienek i klozetów. Dzwonki elektryczne i przybory do łyżche. Papier szybrowy.

Kosztorysy na urządzenie cegieł parowych.

Powszechna Wystawa krajowa we Lwowie 1894.
dyplom honorowy c. k. Ministerstwa handlu.

Powszechna Wystawa krajowa w Krakowie 1887.
srebrny medal c. k. Ministerstwa handlu.

Wystawa Przemysłowa w Rzeszowie 1884.
srebrny medal.

Wystawa Jubileuszowa Towarzystwa politechnicznego we Lwowie 1902 zaszczytne uznanie.

Fabryka pasów pędowych IGNACEGO WURMA

w Krakowie ul. Kanonicza L. 18, 16—24—11

poleca najlepszej jakości pasy z kruponów skór wołowych po cenie konkurencyjnej. — Fabryka dostarcza pasów: dla c. k. Dyrekcji kolei państwowych, wiertnictwa, fabryk, młynów, tartaków, cegielń, gorzelń, browarów etc.

Pośrednictwo pracy.

(Cena ogłoszeń w tym dziale wynosi 1 gr. za słowo zwykłym drukiem a 2 gr. tłustym).

Młody fachowiec

w wieku 23 lat, od sześciu lat. czynny w fabryce cegieł i dachówek przy ruchu i budowie, obznajomiony dokładnie z robotami kancelaryjnymi, absolwent szkoły kieramicznej — **poszukuje zajęcia jako**

zastępca kierownika

w większej fabryce dachówek lub cegieł w kraju lub za granicą.

Oferty pod A. R. do Administracji „Przewodnika“.

Palacz dachówki uzdolniony poszukuje zaraz posady

Wiadomość: dla S. O. w Redakcyi.

Uczeń szkoły kieramicznej
w Podgórzu

poszukuje posady praktykanta

w fabryce dachówek w Galicyi.

Przyjmie skromne warunki.

Wiadomość pod J. Ł. w Redakcyi.

Krajowe Kursa dla przemysłu kieramicznego

w Podgórzu

3—20—7

kształcą dozorców, majstrów i kierowników dla fabryk cegieł, dachówek itp. Kurs dwuletni po 6 miesięcy — nauka bezpłatna — początek kursu 1 października — wiadomość udzieli Dyrekcya.

Ukończony uczeń Kursów kieramicznych w Podgórzu, zarazem czeladnik ślusarski posiadający praktykę w fabryce dachówek i wapienniku **poszukuje posady** jako pomocnik majstra w fabryce dachówek lub cegieł na bardzo przystępnych warunkach. Wiadomość w Redakcyi.

11—3—5

Dra J. Lamberg (tłom. dr. P. Kepler)

Pierwsza pomoc w nagłych wypadkach

do nabycia w każdej księgarni. 9—20—8

Cena książeczki 1-20 Kor., tablicy 1 Kor.

Drukarnia W. Poturałskiego

w Podgórzu, Rynek gł. Nr. 4,

poleca się względem Szanownej Publiczności.

Józef POKRZYWNICKI i S-ka

WARSZAWSKA FABRYKA SZKLIWA

(GLAZURY)

na wszelkiego rodzaju wyroby ceramiczne.

Wyrabia:

Szkliva na piece białe i majolikowe w różnych kolorach i wszelkiego rodzaju szkliva na ceramikę budowlaną.

Buduje, urządza i w ruch puszcza **Fabryki pieców** zwyczajnych, berlińskich i majolikowych. 1—24—12

Dom techniczno-handlowy

BRAND i S-ka

Kraków, Szewska 13 (telefon 473)

POLECA

WSZELKIE MATERIAŁY DLA CEGIEŁN PAROWYCH

jakoto: oleje maszynowe i cylindrowe, pasy, uszczelnienia, narzędzie, papier szybrowy itp.

Kosztorysy na całkowite urządzenie cegiełn parowych.

Cenniki ilustrowane na żądanie. 5—24—11

„CHEMIK POLSKI“

czasopismo poświęcone wszystkim gałęziom chemii teoretycznej i stosowanej.

Warszawa, ul. Marszałkowska 118.

Prenumerata:

rocznie 10 rs., półrocznie 5, kwartalnie 2-50.

Czasopismo techniczne

Organ towarzystwa politechnicznego wychodzi we Lwowie dwa razy w miesiącu. 10—19—6

Przedpłata roczna 18 kor. (15 mk. — 7 rb.)

Adres administracji:

Lwów: Chorążczyzna 17.

Znaczny zapas wyborowej

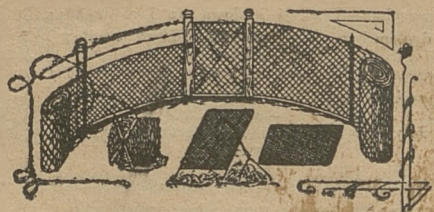
Dachówki

tanio do sprzedania

w Krakowie. 17—5—6

Wiadomość w Redakcyi.

Redaktor odpowiedzialny: Inżynier Karol Rolle.

FABRYKA SIATEK

mebli, konstrukcyi żelaznych
i wyrobów ornamentalnych kutych

J. Gorecki

Kraków, ul. ś. Wawrzyńca 26,

wykonuje wszelkie roboty w zakres powyższych fabrykatów wchodzące.

Cenniki odwrotnie przesyła.

Ceny przystępne.

Terminu ściśle dotrzymuje. 24—11

„Architekt“

miesięcznik poświęcony architekturze, budownictwu i przemysłowi artystycznemu.

Prenumerata roczna: 20 kor., 10 rs., 20 mk., 30 fr

Adres: Kraków, Wolska 36.

Donabycia w Redakcyi „Przewodnika“.

Józef Leski: Gлина i wyroby z niej.
Cena 60 hal.

Jan Lombardo: O działaniu kwasu węglowego na cement. Cena 40 hal.

Przegląd ceramiczny rocznik I.
Cena 10 Kor., rocznik II. cena 6 Kor.

Oraz dzieła we wszystkich językach dotyczące techniki ceramicznej, wyrobu wapna, cementu itp.

Wysyłka za pobraniem pocztowem lub za poprzedniem nadesłaniem gotówki.

Druk W. Poturalskiego w Podgórzu.